

Goedkeuring van het op 10 oktober 1957 te Brussel gesloten Internationaal Verdrag nopens de beperking van de aansprakelijkheid van eigenaren van zeeschepen, met Protocol van ondertekening

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Algemeen

Het op 10 oktober 1957 te Brussel gesloten Internationaal Verdrag nopens de beperking van de aansprakelijkheid van eigenaren van zeeschepen beoogt het brengen van internationale uniformiteit in deze zo bij uitstek belangrijke materie. Niet alleen immers verschilt van land tot land ten huidige dage het bedrag, waartoe de aansprakelijkheid van de reder kan worden beperkt, ook de vorderingen, waarvoor beperking mogelijk is, zijn niet overal dezelfde, evenmin trouwens als de personen, die zich op deze beperking kunnen beroepen, de gevallen, waarin hun deze mogelijkheid weer wordt ontnomen, enz., enz. Waar ook iedere conflictenregeling ontbreekt, is het voor een reder onmogelijk te voorspellen tot welk bedrag hij maximaal aansprakelijk zou kunnen zijn. Met het oog op een economische bedrijfsexploitatie is een en ander hoogst ongewenst en zo ergens, dan is hier het bereiken van uniformiteit van groot belang.

In de memorie van toelichting op het hiernevens mede aangeboden ontwerp van Wet tot wijziging van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel en van het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering worden de bepalingen van het verdrag nader besproken en wordt toegelicht waarom hun invoering ook in het Nederlandse recht wenselijk is.

Het verdrag is voor het Koninkrijk op 10 oktober 1957 ondertekend. Het is inmiddels bekrachtigd door Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Frankrijk en Spanje, terwijl Ghana is toegetreden.

Een Nederlandse vertaling van het verdrag is als bijlage aan deze memorie toegevoegd.

Artikelen

Artikel 1. Voorgesteld wordt het verdrag voor het gehele Koninkrijk goed te keuren. De Landsregeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen hebben verklaard hiermede in te stemmen.

Voor het Rijk in Europa zal de bekrachtiging kunnen plaatsvinden zodra aanpassing van de in Nederland geldende wetgeving aan de inhoud van het verdrag is tot stand gekomen. Aangezien deze aanpassing van de Nederlandse wetgeving te beschouwen is als een ingrijpende wijziging van het handelsrecht in de zin van artikel 39, lid 2, van het Statuut voor het Koninkrijk, zijn de regeringen in de andere landen in de gelegenheid gesteld van haar zienswijze hieromtrent te doen blijken.

Het komt de ondergetekenden wenselijk voor zo spoedig mogelijk tot bekrachtiging van het verdrag voor het Rijk in Europa over te gaan. Daarna kan dan, zodra de Regeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen zulks wensen en de in hun respectieve landen geldende wetgeving zal zijn aangepast, een verklaring in de zin van artikel 14 van het verdrag worden afgelegd.

Artikel 2. Blijkens het protocol van ondertekening kunnen bij de ondertekening, bekrachtiging van of toetreding tot het verdrag de voorbehouden genoemd in § 2 van dit protocol worden gemaakt.

Het eerste voorbehoud betreft het recht om de toepasselijkheid van artikel 1, eerste lid, onder *c*, uit te sluiten. Daarmede wordt in de eerste plaats gedoeld op vorderingen, welke voortkomen uit een door een wet nopens het verwijderen van wrak-

ken opgelegde verplichting of aansprakelijkheid, welke ontstaat door of in verband met het vlotbrengen, verwijderen of vernietigen van een gezonken, gestrand of verlaten schip en in de tweede plaats op vorderingen, voortvloeiende uit aansprakelijkheid voor schade door een zeeschip toegebracht aan kunstwerken van havens, dokken en waterwegen.

Naar de mening van ondergetekenden is er voor het Rijk in Europa geen aanleiding dit voorbehoud te maken. Wat betreft de eerste groep vorderingen niet, omdat blijkens de Wrakkenwet (wet van 19 juli 1934, *Stb.* 401) het Nederlandse recht geen eigenlijke vordering tot vergoeding van kosten wegens het opruimen van wrakken kent. Al hetgeen bij de opruiming wordt geborgen, wordt tegen voldoening van de ter zake van de opruiming gemaakte kosten of tegen het stellen van zekerheid voor de voldoening daarvan aan belanghebbenden afgegeven. Deze behoeven dus slechts kosten te vergoeden, voor zover zij afgifte van het geborgene wensen en deze kosten de waarde van het geborgene niet te boven gaan. Zo men al van een aansprakelijkheid voor kosten kan spreken, dan is dus volgens het Nederlandse recht deze aansprakelijkheid reeds beperkt tot de waarde van het geborgene. Het verdrag brengt in dit stelsel geen wijziging. Wat de tweede groep van vorderingen betreft, hiervoor geldt krachtens artikel 544a K. de beperking van de aansprakelijkheid wegens schade door een aanvaring toegebracht. Er is geen reden deze beperking, die in het Nederlandse recht is ingeburgerd, uit te sluiten.

Het tweede voorbehoud betreft het recht om ten aanzien van schepen van minder dan 300 ton het stelsel van beperking der aansprakelijkheid door bijzondere bepalingen in de nationale wetgeving te regelen. Zulks hangt samen met het bepaalde in het vijfde lid van artikel 3 van het verdrag, volgens hetwelk voor het vaststellen van de grens van de aansprakelijkheid van een scheepseigenaar, een schip met een inhoud van minder dan 300 ton wordt geacht 300 ton te meten. Het komt ondergetekenden niet nodig voor in het Nederlandse recht een van het verdrag afwijkend stelsel van beperking der aansprakelijkheid voor schepen van minder dan 300 ton in te voeren. De verzwaring van de aansprakelijkheid per ton, die voor de reders dezer schepen uit de toepasselijkheid van het verdragssysteem in verhouding tot de reders van schepen boven 300 ton mocht voortvloeien, kan zonder ernstig bezwaar door verzekering worden gedekt.

Het derde voorbehoud heeft betrekking op het recht aan het verdrag gevolg te geven hetzij door het kracht van wet te geven, hetzij door de bepalingen van het verdrag in de nationale wetgeving in een vorm passend bij die wetgeving op te nemen. Dit voorbehoud zal moeten worden gemaakt omdat het niet in de bedoeling ligt aan het verdrag directe werking te geven, doch de inhoud in de daarvoor geëigende vorm in de nationale wetgeving te verwerken.

Ofschoon ondergetekenden niet voorstellen voor het Rijk in Europa de voorbehouden, genoemd onder *a* en *b* van de tweede paragraaf van het protocol van ondertekening te maken, beoogt artikel 2 van het ontwerp van Rijkswet in het bijzonder met het oog op Suriname en de Nederlandse Antillen, de bevoegdheid hiertoe open te houden.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.